

at der er Smaafolks Børn, der pines ved den Tanke, at de nødes til Intet at gjøre for Forældrenes Skyld, saa at Forældrene af den Grund kunne blive satte paa Sognet. Vi skulle holde stærkt paa det fjerde Bud og ikke lade det fjerde Bud ude af Betragtning. Det var Noget, som Luther aldrig blev kjed af at gjentage, at i det fjerde Bud havde vi et stærkere Børn for den borgerlige Orden, end vi havde i hele Hæve. Det kunde han aldrig blive kjed af at gjentage, og vi skulle ikke svække den Skærplighed, som fattige Folks Børn nære til deres Forældre, eller den Jølelse hos Børnene, at de ville holde Fattigdommen ude og nødvendig ville have deres Forældre over paa Fattigvæsenet. — Jeg siger, at, hvis Børnene skulle i Skole om Sommeren, skulle Forældrene ikke alene have Skolepenge, men ogsaa Opholdspenge, for at de ikke skulle have noget Tab ved, at man sætter den paagældende Bestemmelse ind i Loven; thi ellers siger jeg, at man vil krænte det fjerde Bud. Altsaa, naar Smaafolksfolk faae Penge af denne Oplagskasse, kunne de sætte Børnene ind i hvilken som helst Skole, de ville, naar blot Læreren er godkjendt enten ved Examen eller paa anden Maade. Desuden maa enhver godkjendt Lærer have Lov til at oprette en Privat-skole, naar som helst han vil, tage hvilken som helst Betaling, som han vil, og indrette den, som han vil. Vi maa kunne indrette Skolerne, som vi ville, naar vi blot komme ud af denne Evangstrædemølle, hvori Skolerne nu holdes. Vi maa kunne komme ind paa meget Nytt, nemlig, at der f. Ex. ikke maa være Noget veien for, at en Lærer, der har kastet sig over Skolegjerningen, og efterat have været Lærer i nogle Aar føler, at han ikke hører hjemme i denne Gjerning, kan gaa over i en anden Stilling; man skal ikke sige: Naar Du bare er kommen ind, min Ven, saa er Du forsørget; Forsørgelsen er ganske vist noget tarvelig, men Du har dog noget Fast, om end dette Fast ikke naaer stort ud over Vand og Brød. (Latter). Ja, jeg har en Gang talt med en Tyr, som havde været i Arest og siddet paa Vand og Brød, og da jeg spurgte ham, hvorledes han havde havt det i den Tid, svarede han: Jo Tak, Gudskelov jeg havde dog noget Fast i den Tid. Det er dette Hovedbud om at have noget Fast, som vi maa se at komme bort fra. Jeg mener, at vi maa se at stille den unge Mand, som kaster sig ind paa Skolevæsenet med Iver, Begeistring og Hjerte for Sagen, saaledes, at han ikke knuses i Trædemøllen mellem alle de Evangs- og Mulkbestemmelser, som vi nu have. En Lærer staar ikke som en fri Mand i sin Skole, naar der er 13 Myndigheder over ham, hvoraf enhver kan komme ind til ham og fortrædige ham. Jeg mener, at, naar en Skolelærer opfylder, hvad han er sat til at opfylde, skal han staa som en fri Mand, og jeg ønsker, at Forældrene maa vide,

at de hver for sig skulle søle sig som de rette Inspektører for deres Børn. Forældrene maa have den Jølelse, at der ingen uvadstet Haand maa gribe ind mellem deres Børn og dem; men det er det, der ster nu. Nu griber der uvadstede Hænder ind mellem Forældre og Børn (Villev). Det er ikke Noget at le ad; det er Noget, som gaar ud over baade Forældre og Børn, det er hjertefrigende; men Forældrene kunne ikke gjøre ved, som Forholdene nu ere, at der kommer en stærkere Magt og griber ind med uvadstet Haand. Jeg vil haabe, at det ærede Medlem, der lo, vil være med til at rette paa Forholdet, saa at vi kunne faae en ny Lov, hvorved det forhindres, at nogen fremmed Magt med uvadstet Haand griber ind mellem Forældre og Børn. Jeg haaber paa det ærede Medlems Medvirksomhed dertil. — Jeg ønsker en Udvidelse af den Frihed, som den nuværende Friskole har, til Lærerne i de offentlige Skoler. Jeg mener, at den Friskolelærer, som har viist sig dygtig, skal godkjendes, saaledes at han faar Lov til at faae af offentlige Penge lige med dem, som have taget Examen, medens i øvrigt Friskolen vedbliver at bestaa med sine Rettigheder. Jeg skulde mene, at Friskolerne ikke ere noget Smaat ved Siden af de offentlige Skoler. Jeg skal med den ærede Formands Tilladelse oplæse et Par Paragrafer om Friskolerne. Den 1ste Paragraf handler om de Friskolebørn, som henhøre til Folkekirken, og lyder saaledes: „De til Folkekirken henhørende Børn, som ikke søge den offentlige Skole, skulle, naar de ifølge Lov af 2den Mai 1855 møde i Distriktets Skole for at prøves ved Examen, være aldeles fritagne for at overhøres i Religionskundskaber, Bibelhistorie derunder indbefattet, saafremt de for Distriktets Skolebestyrelse fremlægge skriftligt Bidnesbyrd fra en i Folkekirken ansat Sognepræst eller residerende Kapellan om, at de i Forhold til deres Alder besidde tilstrækkelig Kundskab i saa Henseende.“ Jeg spørger da, naar man kan give en Friskolelærer, der ingen Garanti har givet overfor Staten, en saadan Frihed, hvorfor kan man saa ikke give Lærere i de offentlige Skoler den selvsamme Frihed? De have dog givet Garantier. Fremdeles staar der i den næste Paragraf: „Naar en privat Skole udenfor Kjøbenhavn ønsker de befalede halvaarlige Examiner afholdte paa selve Skolen, da maa den Lærer eller Lærerinde, som foreskrevet samme, mindst 3 Maaneder før Examen anmelde Skolens Tilværelse for Distriktets Skolebestyrelse, godtgjøre, at den stadig besøges af mindst 10 Børn samt for samme Skolebestyrelse fremlægge saadanne Bidnesbyrd om Dulighed, som denne maatte finde tilstrækkelige, hvortil dog ikke udfordres, at den Paagældende skal have underkastet sig den befalede Skolelærerexamen. Skolebestyrelsen er da forpligtet til at afholde Examen paa selve Skolen, ved hvilken Skolens Lærer selv examinerer efter Skolebestyrelsens Op-